

ЗВІТ

за результатами моніторингового дослідження
обласних політик і програм з питань соціального захисту населення,
зокрема внутрішньо переміщених осіб

Диканська селищна територіальна громада
Полтавська область

Частина 1

2024

Зміст

Терміни та скорочення.....	2
Вступ.....	2
Методологія дослідження.....	3
Результати огляду місцевих політик і програм у сфері соціального захисту.....	5
<i>Інформація щодо аналізу відкритих джерел.....</i>	5
<i>Підсумкова таблиця щодо аналізу відкритих джерел.....</i>	6
<i>Інформація про чинні програми регіонального та місцевого рівнів у напрямі соціальної підтримки і захисту населення.....</i>	7
<i>Інформація щодо забезпечення виконання заходів місцевих цільових програм підтримки ВПО відповідними фінансовими та організаційними ресурсами.....</i>	9
<i>Інформація про чинні НПА, спрямовані на соціальну підтримку і захист населення, надання додаткових гарантій та пільг.....</i>	10
<i>Підсумкова таблиця щодо проаналізованих місцевих нормативно-правових актів.....</i>	11
<i>Підсумкова таблиця щодо включення до програм і місцевих нормативно-правових актів ВПО, врахування їхніх потреб та інтересів.....</i>	11
<i>Аналіз наявних програм, проєктів програм і місцевих НПА на предмет включення до них ВПО, дотримання їхніх прав, врахування потреб та інтересів.....</i>	12
Висновки за результатами проведеного аналізу місцевих політик та програм у сфері соціального захисту.....	12

Терміни та скорочення

- ВПО — внутрішньо переміщені особи
НПА — нормативно-правовий акт
СТГ — селищна територіальна громада
ОМС — органи місцевого самоврядування

Вступ

Впровадження цільових програм — один з дієвих механізмів вирішення питань у сфері соціального захисту населення, зокрема ВПО, на місцевому рівні. Такі програми затверджують ОМС в межах своєї діяльності (відповідно до ст. 26, ст. 43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»). Водночас підходи до впровадження програм різні. Деякі місцеві цільові програми, спрямовані на соціальну підтримку вразливих категорій людей, не поширюються на ВПО, інші приділяють недостатньо уваги врахуванню їхніх потреб. Одні програми мають розгалужений комплекс заходів матеріальної, соціальної, психологічної підтримки ВПО, інші містять один захід, що передбачає надання матеріальної допомоги або послуги.

Команда благодійної організації «Благодійний фонд “Стабілізуєш Сервісез”» у межах проєкту «Підтримка спроможності системи соціального захисту населення щодо реєстрації внутрішньо переміщених осіб», який реалізується за підтримки Агентства ООН у справах біженців в Україні, спільно з Радою з питань ВПО при Диканській селищній раді провели дослідження місцевих політик у сфері соціального захисту населення.

Селище Диканька розташоване за 25 км від Полтави. Походження його назви пов'язують із територіальними особливостями, адже ця місцевість була оточена густими дикими лісами. Диканька не втратила привабливості мальовничого провінційного містечка, що й сьогодні славиться шанобливим ставленням до давнини. Зручне географічне розташування та розвинена транспортна логістика сприяли міграції ВПО після початку повномасштабної війни Російської Федерації проти України. Та відсутність промислових підприємств не сприяє затримці працездатної молоді з числа ВПО у Диканській СТГ.

Згідно зі ст. 14 Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб», ВПО користуються тими самими правами і свободами відповідно до Конституції, законів та міжнародних договорів України, що й інші громадяни України, які постійно проживають в Україні.

Забороняється їх дискримінація при здійсненні ними будь-яких прав і свобод на підставі того, що вони є ВПО. Наразі проблема внутрішнього переміщення в Україні є надзвичайно гострою. Частина напрямів соціальної підтримки ВПО покривається за рахунок державних видів допомог і програм. Але ВПО важливо відчувати та отримувати підтримку і на рівні громад, до яких вони перемістилися. Включення ВПО до місцевих цільових програм допомагає на цьому шляху.

Важливість даного дослідження полягає в оцінці включення ВПО до життя громади, перебування їх у полі зору ОМС та реагування на виклики, пов'язані з подоланням негативних наслідків внутрішнього переміщення. Крім цього, надання соціальної підтримки ВПО на рівні з зареєстрованими мешканцями громади є ключовим фактором в інтеграції та адаптації ВПО, зменшенні соціальної напруги.

Проведення даного моніторингу дало змогу оцінити сильні та слабкі сторони місцевої політики щодо соціальної підтримки населення. Воно може стати основою розроблення та впровадження подальших змін при визначенні пріоритетних заходів, спрямованих на соціальну підтримку населення (зокрема з урахуванням інтересів ВПО).

Станом на 01.04.2024 у Диканській СТГ зареєстровані та проживають 1702 ВПО, зокрема 367 дітей, 496 людей працездатного віку, 43 безробітних, 718 пенсіонерів, 9 багатодітних родин, 121 людина з інвалідністю.

Методологія дослідження

Мета дослідження

Оцінка наявності, доступності та впливу місцевих програм та політик у сфері соціального захисту ВПО, а саме виявлення сильних сторін, слабких місць, можливостей для поліпшення якості надання соціальної підтримки ВПО на рівні громади, подолання викликів, спричинених внутрішнім переміщенням.

Дослідження прагне надати рекомендації щодо оптимізації ресурсів, підвищення доступності та ефективності послуг, а також забезпечення справедливого, інклюзивного та з урахуванням життєвих обставин підходу до задоволення потреб ВПО. Це сприятиме їхній соціальній адаптації та інтеграції, покращенню якості їхнього життя.

Об'єкт дослідження

Місцеві політики та програми у сфері соціального захисту, спрямовані на ВПО, з акцентом на аналіз механізмів урахування і дотримання їхніх прав та законних інтересів.

Предмет дослідження

- Чинні місцеві цільові програми, спрямовані на соціальну підтримку і захист населення, місцеві цільові програми підтримки ВПО.
- Проекти програм, планів заходів, спрямованих на соціальну підтримку населення, зокрема ВПО.
- Чинні місцеві НПА (рішення, розпорядження тощо), спрямовані на соціальну підтримку і захист населення, надання додаткових гарантій та пільг.
- Чинні місцеві НПА (рішення, розпорядження тощо), спрямовані на соціальний захист, адаптацію та інтеграцію ВПО, надання додаткових гарантій та пільг.
- Звіти з виконання місцевих програм і заходів, спрямованих на соціальну підтримку населення та ВПО.
- Інші місцеві акти і документи (та проекти), що прямо чи опосередковано спрямовані на захист прав та інтересів або підтримку ВПО.

Завдання дослідження

1. Проаналізувати місцеві цільові програми, спрямовані на соціальну підтримку та захист населення, зокрема щодо включення до них ВПО та врахування їхніх потреб.
2. Проаналізувати місцеві цільові програми (проекти програм, заходів) підтримки ВПО, зокрема щодо дотримання їхніх прав та законних інтересів.
3. Визначити, чи забезпечується виконання заходів місцевих цільових програм, спрямованих на підтримку ВПО, відповідними фінансовими та організаційними ресурсами.
4. Проаналізувати місцеві НПА, спрямовані на соціальний захист населення, надання додаткових соціальних гарантій та пільг, зокрема щодо включення до них ВПО і врахування їхніх потреб.
5. Проаналізувати місцеві НПА, спрямовані на соціальний захист, адаптацію та інтеграцію ВПО, зокрема щодо дотримання їхніх прав та законних інтересів.

6. Виявити у цільових програмах та НПА певні недоліки у дотриманні прав ВПО, врахуванні їхніх потреб та законних інтересів.
7. Визначити потреби у внесенні змін до цільових програм та НПА з метою включення до них ВПО, врахування їхніх потреб та законних інтересів.
8. Напрацювати відповідні рекомендації для органів виконавчої влади та ОМС щодо внесення змін і доповнень до чинних місцевих програм і НПА, розроблення нових для подальшого використання Радою з питань ВПО під час проведення адвокаційних кампаній.

Результати огляду місцевих політик та програм у сфері соціального захисту

Інформація щодо аналізу відкритих джерел

Під час підготовки даного звіту було проаналізовано відкриті джерела та наявні на сайтах громади документи, а також направлено відповідні запити до Диканської селищної ради щодо впровадження цільових програм у сфері соціального захисту населення, зокрема ВПО, на місцевому рівні, які затверджуються ОМС в межах їхньої діяльності (відповідно до ст. 26, ст. 43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»).

Джерела інформації:

- Сайт Диканської селищної ради.
- Офіційні відповіді на запити згідно з Законом України «Про доступ до публічної інформації».
- Статистична інформація щодо кількості ВПО, які потребують соціального захисту.
- Місцеві НПА (положення, програми, рішення, розпорядження, плани заходів тощо).
- Звіти про виконання соціальних програм.

[Сайт](#) Диканської селищної ради містить інформацію про життя та події селища, структуру селищної ради, документи щодо місцевого бюджету, рішення селищної ради, економічний розвиток і туристичну складову громади. Також розміщений тут соціальний паспорт громади дає більш чітке розуміння її життєдіяльності. Та на сайті відсутній окремий розділ, присвячений послугам для ВПО.

Крім того, на цьому сайті є інформація щодо місцевих цільових програм та інших НПА, спрямованих на соціальну підтримку населення.

Але немає окремої вкладки з інформацією про чинні програми, спрямовані на соціальний захисту населення та ВПО.

Підсумкова таблиця щодо аналізу відкритих джерел

Облас ть / наसे ний пункт, громад а	Назва місцевог о органу влади або інститу ції соціальн ого захисту населен ня, посилан ня на сайт	Чи є на сайт і окре мий розді л щодо ВПО (так /ні)	Чи є на сайті окремий розділ щодо програм соціального захисту		Чи є на сайті окремий розділ щодо НПА, які надають додаткові гарантії / пільги		Доступність інформації щодо програм соціального захисту населення та ВПО		Доступність інформації щодо НПА, які надають додаткові гарантії / пільги населенню та ВПО	
			Насел ення (так/ ні)	ВПО (так/ ні)	Насе ленн я (так/ ні)	ВПО (так/ ні)	Зазнач ити (легко, середн я / висока складн ість, інфор мація недос тупна)	Мож ливо заван таж ити (так/ ні)	Зазнач ити (легко, середн я / висока складн ість, інфор мація недос тупна)	Можл иво заван таж ити (так/ ні)
Полтав ська обл., Диканс ька СТГ	Дикансь ка селищна рада dykanka-gromada.gov.ua	Ні	Ні	Ні	Ні	Ні	Серед ня складн ість	Так	Інфор мація недос тупна	Ні

Інформація про чинні програми регіонального та місцевого рівнів у напрямі соціальної підтримки і захисту населення

Програма підтримки соціально вразливих верств населення Диканської селищної ради «Турбота» на 2021–2023 роки (затверджена Рішенням Диканської селищної ради від 29.01.2021 № 17), зі змінами.

Мета Програми — надання всебічної допомоги соціально вразливим верствам населення територіальної громади.

Для досягнення мети Програми необхідно забезпечити:

- Надання адресної допомоги соціально вразливим верствам населення у разі хвороби, скрутного матеріального становища.
- Надання додаткових виплат.
- Організацію надання гарантованих законодавством пільг та компенсацій, фінансування яких покладено на місцеві бюджети.

Програма підтримки соціально вразливих верств населення Диканської селищної ради «Турбота» на 2024–2026 роки (затверджена Рішенням Диканської селищної ради від 04.12.2023 № 27).

Мета Програми: вирішення невідкладних питань організаційного, матеріально-технічного, медичного та соціально-побутового обслуговування людей з інвалідністю, учасниць та учасників ліквідації аварії на ЧАЕС, людей похилого віку, сімей з дітьми, багатодітних сімей; координація дій ОМС, виконавчої влади, громадських організацій, діяльність яких має соціальну спрямованість.

Для досягнення мети Програми необхідно забезпечити:

- Надання адресної допомоги окремим категоріям населення та людям (сім'ям), які перебувають у складних життєвих обставинах.
- Організацію надання окремих виплат, пільг, компенсацій та соціальних послуг.
- Організацію заходів з нагоди державних свят та знаменних дат (за участю окремих категорій населення громади).

Програма підтримки внутрішньо переміщених осіб, які перебувають на території Диканської селищної територіальної громади, на 2022–2023 роки (затверджена Рішенням Диканської селищної ради від 22.12.2022 № 13), зі змінами.

Мета Програми: забезпечення належних умов перебування внутрішньо переміщених та/або евакуйованих осіб із зони бойових дій та тимчасово окупованих районів України на території громади, зокрема в закладах освіти

комунальної власності Диканської селищної ради, з дотриманням прав, свобод і законних інтересів таких людей.

Програма реалізується шляхом інтеграції вимушених переселенців у громаду, створення для них належних умов, забезпечення доступу до соціальної, побутової, медичної, освітньої інфраструктури, забезпечення ВПО гуманітарною допомогою (продукти харчування, засоби гігієни, одяг, інші предмети першої необхідності).

Програма підтримки внутрішньо переміщених осіб, які перебувають на території Диканської селищної територіальної громади, на 2024 рік (затверджена Рішенням Диканської селищної ради від 04.12.2023 № 29).

Мета Програми: забезпечення належних умов перебування внутрішньо переміщених та/або евакуйованих осіб із зони бойових дій та тимчасово окупованих районів України на території громади, зокрема в закладах освіти комунальної власності Диканської селищної ради, з дотриманням прав, свобод і законних інтересів таких людей.

Програма реалізується шляхом інтеграції вимушених переселенців у громаду, створення для них належних умов, забезпечення доступу до соціальної, побутової, медичної, освітньої інфраструктури, забезпечення ВПО гуманітарною допомогою (продукти харчування, засоби гігієни, одяг, інші предмети першої необхідності).

Комплексна програма розвитку ветеранської політики у Диканській територіальній громаді на 2024–2026 роки (затверджена Рішенням Диканської селищної ради від 26.10.2023 № 19).

Мета Програми: сприяння реабілітації, інтеграції та соціальному захисту захисниць і захисників України, членів сімей загиблих (померлих) захисниць і захисників України Диканської СТГ шляхом підвищення ефективності функціонування системи соціальної допомоги, включення додаткових заходів соціальної підтримки, вирішення проблем медичного спрямування, надання послуг професійної адаптації, залучення до активного цивільного життя, посилення співпраці з інститутами громадянського суспільства.

Інформація щодо забезпечення виконання заходів місцевих цільових програм підтримки ВПО відповідними фінансовими та організаційними ресурсами

Програма підтримки соціально вразливих верств населення Диканської селищної ради «Турбота» на 2021–2023 роки (затверджена Рішенням Диканської селищної ради від 29.01.2021 № 17), зі змінами.

Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідний для реалізації Програми на весь період, становить 8 899 200,00 грн, зокрема держбюджет у межах фінансування, кошти бюджету Диканської СТГ — 7 499 200,00 грн, інші джерела — 1 400 000,00 грн.

Відповідно до офіційного листа Диканської селищної ради Полтавської області від 23.04.2024 № 13/2.1-14, протягом 2023 року в межах виконання заходів Програми матеріальну підтримку отримали 1048 людей на суму 7 497 800,00 грн, зокрема 76 ВПО. Річний звіт (за 2023-й) щодо виконання місцевої Програми, спрямованої на соціальну підтримку населення, зокрема ВПО, не публікувався. Наразі на офіційних джерелах звіт відсутній.

Програма підтримки соціально вразливих верств населення Диканської селищної ради «Турбота» на 2024–2026 роки (затверджена Рішенням Диканської селищної ради від 04.12.2023 № 27).

Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідний для реалізації Програми на весь період, становить 13 751 800,00 грн, зокрема держбюджет у межах фінансування, кошти бюджету Диканської СТГ — 10 751 800,00 грн, спеціальний фонд — 3 000 000,00 грн. Наразі заходи Програми перебувають на стадії впровадження. Фінансову звітність про використання коштів за бюджетний 2024 рік ще не оприлюднено.

Програма підтримки внутрішньо переміщених осіб, які перебувають на території Диканської селищної територіальної громади, на 2022–2023 роки (затверджена Рішенням Диканської селищної ради від 22.12.2022 № 13), зі змінами.

Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідний для реалізації Програми на весь період, становить 130 000,00 грн, зокрема кошти бюджету Диканської СТГ — 130 000,00 грн. Річний звіт (за 2023-й) про виконання місцевої Програми, спрямованої на підтримку ВПО, не публікувався. Наразі на офіційних джерелах звіт відсутній.

Програма підтримки внутрішньо переміщених осіб, які перебувають на території Диканської селищної територіальної громади, на 2024 рік (затверджена Рішенням Диканської селищної ради від 04.12.2023 № 29).

Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідний для реалізації Програми на весь період, становить 150 000,00 грн, зокрема кошти бюджету Диканської СТГ — 150 000,00 грн. Наразі заходи Програми впроваджуються. Фінансову звітність про використання коштів за бюджетний 2024 рік ще не оприлюднено.

Комплексна програма розвитку ветеранської політики у Диканській територіальній громаді на 2024–2026 роки (затверджена Рішенням Диканської селищної ради від 26.10.2023 № 19).

Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідний для реалізації Програми на весь період, становить 12 950 000,00 грн, зокрема кошти бюджету Диканської СТГ — 12 950 000,00 грн. Наразі заходи Програми впроваджуються. Фінансову звітність про використання коштів за бюджетний 2024 рік ще не оприлюднено.

Інформація про чинні НПА, спрямовані на соціальну підтримку і захист населення, надання додаткових гарантій та пільг

Локальні НПА за визначеним напрямом відсутні, порядки реалізації окремих завдань локальних комплексних програм Диканської СТГ на 2024–2026 роки затверджені як додатки до вищезазначених програм.

**Підсумкова таблиця щодо проаналізованих місцевих
нормативно-правових актів**

Область / населений пункт, громада	Всього НПА (зокрема проєктів НПА)		З них за тематикою				
	Регіональні, місцеві програми	Місцеві НПА щодо надання додаткових пільг, соціальних гарантій тощо	Програми щодо підтримки населення	Програми щодо підтримки ВПО	НПА, спрямовані на додаткову підтримку населення	НПА, спрямовані на додаткову підтримку ВПО	Проєкти НПА щодо підтримки ВПО
Полтавська обл., Диканська СТГ	5	5	5	2	0	0	0

**Підсумкова таблиця щодо включення до програм і місцевих
нормативно-правових актів ВПО, врахування їхніх потреб та інтересів**

Область / населений пункт, громада	Програми та НПА щодо підтримки населення			Програми (зокрема проєкти) та НПА щодо підтримки ВПО	
	Всього	З них містять заходи та положення щодо підтримки ВПО	З них потребують внесення змін або доповнень	Всього	З них потребують внесення змін або доповнень
Полтавська обл., Диканська СТГ	5	2	2	0	0

Аналіз наявних програм на предмет включення до них ВПО, дотримання їхніх прав, врахування потреб та інтересів

Підсумовуючи аналіз місцевих політик і програм, варто зазначити, що в Диканській СТГ приділяється увага рівню дотримання прав і законних інтересів ВПО. Зокрема, у громаді ухвалені окремі програми, спрямовані на захист ВПО.

Висновки за результатами проведеного аналізу місцевих політик та програм у сфері соціального захисту

У Диканській СТГ діють комплексні програми сфери соціального захисту населення, орієнтовані на забезпечення соціального захисту вразливих категорій людей (із визначеними бюджетами та чіткими переліками заходів). У затверджених бюджетах великий відсоток коштів надається з місцевого бюджету.

Також у громаді створено Раду з питань ВПО. Селищна влада докладає зусилля для формування сприятливих умов перебування ВПО у Диканській СТГ. Але аналіз продемонстрував, що відповідна робота потребує посилення. Адже у наявних програмах для ВПО не передбачені додаткові пільги у наданні, наприклад, медичної допомоги (зокрема зубопротезування), у забезпеченні дровами сімей ВПО під час опалювального сезону тощо. Для детального розуміння цих напрямів необхідне вивчення потреб ВПО.

Дослідження провела Благодійна організація «Благодійний фонд “Стабілізаційний Суппорт Сервісес”» у лютому – червні 2024 року за фінансування Агентства ООН у справах біженців в Україні (УВКБ ООН).

Зміст цієї публікації є виключно відповідальністю БО «БФ “ССС”» та не може використовуватися, щоб відобразити думку Агентства.

Підпишіться на наш фонд у соціальних мережах, щоб слідкувати за дослідженнями системи соціального захисту населення, отримувати новини щодо допомоги постраждалим людям в Україні та дізнаватися про актуальні зміни законодавства.

НАШ САЙТ:

<https://sss-ua.org>

ЕЛЕКТРОННА ПОШТА:

info@radnyk.org

FACEBOOK:

[@stabilizationsupportservices](https://www.facebook.com/stabilizationsupportservices)

INSTAGRAM:

[@stabilizationsupportservices](https://www.instagram.com/stabilizationsupportservices)

TELEGRAM:

[@SSS_Ukraine](https://www.telegram.com/@SSS_Ukraine)

TWITTER:

[@SSS_Ukraine](https://www.twitter.com/@SSS_Ukraine)